

AnletsBladet

NR 4

NOVEMBER 2015

Ordföranden har ordet

Höstens arbete är igång! Inledningsvis har vi slagit ett slag för "stockholmsforskning". Vi har väl alla hittat någon ana på landsorten som "flyttat till Stockholm" – Stockholm ja, men var? Anita och Mats ledde en medlemsträff om stockholmsforskning, som refereras på annan plats i denna tidning. Detta möte följdes upp med ett studiebesök på Stockholms stadsarkiv. Där informerade Anne-Maria Tiberger Knutas, på ett mycket trevligt sätt, om stadsarkivets historia och visade en del av det som finns i det jättelika arkivet. Efter en kort genomgång av stadsarkivets historia beskrev hon den speciella organisation som fanns i Stockholm under åren 1878–1926 – Rotemanssystemet. 1926 ersattes detta system med ett adresskortsregister, som fördes fram till dess att Skatteverket tog över ansvaret år 1972. Delar av Rotemannen finns i läsbar form på dator men inte adresskortsregistret. Anna-Maria berättade också att stadsarkivet har stadens mantalslängder samt delar av de medicinska arkiven. Vi en rundvandring visade hon också några intressanta exempel på vad man kan finna nere i arkiven i Kungsklippan.

Slutsats: Idag finns fantastiskt mycket arkivmaterial tillgängligt via hemmets dator. Det är dock bara en bråkdel av allt som finns i arkiven. Besök Stadsarkivet! Där finns mängder av intressanta dokument. Personalen hjälper dig gärna att hitta rätt.

K.E. Gräns

Släktforskning i Stockholm. Medlemsmöte den 23 september

41 par öron lyssnade intresserat på Anita Karlsson och Mats Johansson när de presenterade hur man med hjälp av Stockholm Stadsarkiv och Rotemansarkivet forskar kring sina anor i Stockholm.

www.stadsarkivet.stockholm.se heter hemsidan. Längst ner i mitten på förstasidan öppnas dörren för oss om vi under "För dig som är" klickar på Släktforskare. Här finner man då alla arkiv som är tillgängliga. Databaser A-Ö innehåller bl a bouppteckningar. Välj aktuell domsaga. Hittar du något intressant och vill ha en kopia, är det bara att ringa, så skickar man hem kopian till dig. Ibland kostar det, men det blir du upplyst om när du ringer.

Här finns också kartor. Mats slog ett extra slag för kartan från 1885 som innehåller både den gamla och den nya indelningen av kvarter och gator.

Har du tappat bort någon släkting som flyttat till Stockholm? Leta i mantalslängder och mantalsregister. Mats tänker så här: Flyttar man från södra Sverige till Stockholm, bosätter man sig ganska säkert i någon av de södra församlingarna. Motsvarande om man flyttar norrifrån. Sök i en församling. Om du inte hittar den du söker där, fortsätter du med grannförsamlingen osv. Mats kallade det för "cirkelsökning"

Anita tog vid och berättade om **Rotemansarkivet**. På grund av stor inflyttning till Stockholm, hann kyrkan inte med att bokföra alla boende i Stockholm. 1878 infördes därför en ny folkbokföringsorganisation. Man inledade

Stockholm i 16 distrikt, s k rotar. När systemet avskaffades 1926 bestod staden av 36 rotar. Varje rote förestods av en roteman. Han tog bl a emot flyttningsanmälningar, skötte även understöd eftersom han satt med i fattigvårdsstyrelsen. Församlingen förde fortfarande ministerialböckerna (födda, vigda, döda). Dessa innehåller förstahandsuppgifter. Rotemansarkivet innehåller förstahandsuppgifter när det gäller var folk bodde.

Rotemanssystemet upphörde den 1 juli 1926. Då tog en taxeringskommissarie över. Han satt på ett mantalskontor. Man började föra adresskort på alla innevanare i Stockholm. Det finns över 2 miljoner sådana kort. De går att beställa och de skickas efter sekretessprövning. Omkring 1970 infördes folkbokföring på data och då var det Överståthållarämbetet som skötte den. Från 1972 är det Skatteverket.

För sökning i Rotemannen: Händelserna i träfflistan kommer i datumordning; de äldsta först. Man kan via träfflistan komma åt mantalslängden på cirka en tredjedel av materialet. Man kan även få fram en karta och en liten prick blinkar där personen bodde. Om du inte hittar längden kan du kolla i NAD (nationella arkivdatabasen) om boken över huvudtaget finns.

En annan intressant sida för forskning i Stockholm är **Stockholmskällan**. Den innehåller material om Stockholms Stad. Nästan allt material är fritt att

Forts. på sid. 2

Ansv.utgivare: Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 08-778 02 51
Redaktion: Arne Mattsson, Björkvändan 6, 147 33 Tumba. Tel. 08-530 371 16
Monica Andersson, Storskiftesväg. 53, 145 60 Norsborg. tel. 08-531 779 11
Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 08-778 02 51

Hemsida: www.botvid.org

Våra arrangemang sker i samarbete med

Hemsida: www.sv.se/sv/

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Anita Karlsson, Grytstigen 80
147 52 Tumba. Tel. 08-530 333 10,
mobilfn. 070-331 0916

Hemsida: www.botvid.org

Webbmater: Mats Johansson, 6082396

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Karl Erik Gräns, 070-666 4633
V.ordf. Carin Johansson, 778 02 51
Sekr: Anita Karlsson, 530 333 10
Kassör: Inger Feldhofer tel. 778 23 51
Ledamot Charlotta Eskilson, 778 9814
Ledamot: Inge Andersson, 531 77911
Suppl. Mats Johansson, 608 2396
Suppl. Arne Mattsson, 530 37116

AnletsBladet

Ansvarig utg. Carin Johansson, 778 02 51
E-post: carin@medicalservice.se
Red. Arne Mattsson, tel. 530 371 16
E-post: armatt@telia.com
Monica Andersson, 531 77911
E-post: monica.andersson@storskiftet.se

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift **2015: 200:-**
Famijemedlem: **50:-**
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 778 23 51
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar

Styrelsemöte

Höstens sista styrelsemöte kommer att hållas onsdagen den 9/12.

Medlemsträffar

Höstens sista medlemsträffar blir den 18/11 och 2/12. Den första för våren 2016 blir den 17/2.

Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vassa pennan och skriv - tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Medlemsmötet...forts. från sid. 1

använda för eget bruk, men ska du använda det i exempelvis en bok måste du ha tillstånd.

I Stockholmskällan finns även många kartor. Här kan du också jämföra kartor. Hur såg det ut förr? Hur ser det ut idag? Undrar man över någon församling kan man gå in på Skatteverkets hemsida/privat folkbokföring/församlingar genom tiderna/förteckning.

Så finns också Rikets Atlas 1992. Varje församling har ett sex-siffrigt nummer. De första två siffrorna är länet. 03 är t.ex. Uppland. A, B, C, där C är tredje bokstaven.

Ibland kan det vara extra svårt i att hitta i Stockholm under 1930-talet. De nyfödda bokfördes där de föddes, inte där modern var folkbokförd. Sök då på sjukhus, BB. Glöm inte icke-territoriella församlingar, som t.ex. finska församlingen, tyska församlingen.

Mats rekommenderade boken "Släktforska i Stockholm", en bok utgiven av Stockholms Stadsarkiv 2005. Den finns att låna i vårt bibliotek.

Text: Monica Andersson

Forskarrummets öppettider

Följande onsdagar under hösten 2015 och början av 2016 är forskarrummet i Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba öppet.

25 nov (13-17) 9 dec (13-17)

2016

13 jan (13-17) 20 jan (13-17)

27 jan (18-21) 3 feb (13-17)

10 feb (13-17)

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusslaget för AnletsBladet nr. 3/2015 har föreningen fått 3 nya medlemmar som hälsas hjärtligt välkomna.

Gunilla Häggstrand	Rönninge
Jan Nordström	Segeltorp
Rolf Carlén	Rönninge

Riksstämman och släktforscardagar

Årets evenemang gick av stapeln i Nyköping det sista veckoslutet i augusti. Ett stort antal besökare mötte upp under släktforscardagarna för att lyssna på föredrag och vandra runt på mässan. Förbundet lanserade ett antal handböcker vilket innebär att årets skörd omfattar Mantalsforska, Domstolsforska, Släktforska med DNA och

Släktforska i Norden i 3 delar. För vår förening var dock höjdpunkten när Stig Geber fick ta emot ett välförtjänt Hedersdiplom för sina mångåriga insatser för släkt- och hembygdsforskning av förbundsordföranden Erland Ringborg (se bild). För den som önskar ett fylligare reportage från Nyköping hänvisas till DIS tidning, Diskulogen nr 110, som finns att låna i vårt bibliotek. □

Text: Karl Erik Gräns

Foto: Hans Bjernevik

Vi frågar...

Allan Andersson

Varför började du släktforska?

Min far började för många år sedan och jag har under många år funderat på att fortsätta forskningen. Jag har gått en kurs i släktforskning med Anita som ledare och den var mycket intressant.

Har du hittat något oväntat/spännande?

Jag har forskat lite på min hustrus sida men där fanns inget spännande. På min mors sida har jag inte hunnit så långt ännu. Jag vet dock att det föddes 13 barn, men bara 3 av dem nådde vuxen ålder. Under 1904 dog 4 barn av difteri under loppet av en vecka.

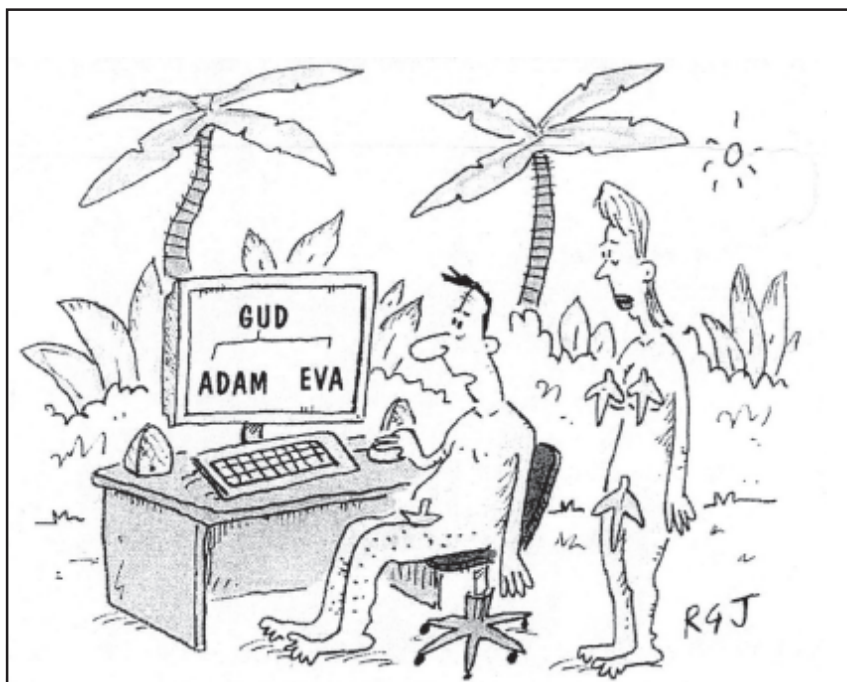
Text och foto: Monica Andersson

Att skriva släktbok

Om tillräckligt många är intresserade kan vi få igång en cirkel med rubriken "Att skriva en bok om sin släkt". Kan-ske är det för er som för mig? Jag ville skriva litet mer om de delar av min släkt som jag har uppgifter och minnen av - inte bara årtal och namn. Hur gör man då? Hur mycket kan man "omfamna"?

Hur kommer man igång och hur kan man strukturera materialet? Vad ska man tänka på för att slippa göra samma tidsödande fel som jag själv har gjort? Det kan vi träffas och samtala om på cirkeln med början i november. Vi diskuterar, får idéer och lär av varandra. Välkommen!

Ulla Comérus

"Att hålla på och släktforska var inte så givande som jag hade väntat mig."

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C och stannar utanför lokalen.

18/11 kl. 18.30 Studiebesök.

Svartbrödraklostrets härbärke

Bakom en liten svart järndörr vid Järntorget döljer sig resterna av det dominikanerkloster som från 1300-talet fram till mitten av 1500-talet dominerade södra delen av stadsholmen, nuvarande Gamla stan. I de bevarade valven, som nu tillhör Medeltidsmuseet, låg munkarnas härbärke.

Samling kl 18.15 på Järntorget i Gamla stan. Antalet besökare är begränsat till 30 personer. Föranmälan görs till Inger Feldhofer **senast den 16/11** till e-post inger@feldhofer.se eller via telefon 778 2351. Ingen avgift

21/10 kl. 10-15 Temadag

Välkommen till temadag släktforskning i Broängsgården lördagen den 21 november kl. 10-15.

Vi presenterar program, böcker, tidningar, projekt. För detaljer se hemsidan botvid.org

2/12 kl 19.00 Medlemsträff

Fröken Friman

Eva Kaijser föreläser om TV-seriens Fröken Frimans alias i det verkliga livet. Eva Kaijser är en av författarna till boken "Svenska hem: den sanna historien om Fröken Friman krig". Kaffe serveras från kl 18.30. Entré: 20:-. Icke medlemmar 40:-

17/2 2016 kl 19.00 Medlemsträff

Program meddelas i nästa nummer av **Anletsbladet**.

Torpprojektet

Nu finns det ytterligare en anledning att titta in på vår hemsida www.botvid.org. Torpprojektet kommer undan för undan att lägga in sina resultat om torpen i vår närhet och börjar med Sågbacken. Om du är intresserad av arbetet att leta fram dem som bebott dessa torp tar du kontakt med någon i styrelsen så lotsas du vidare till rätt person. □

”Gråt gärna lite, det skadar ej, men förtvivla icke”

Så skrev Johan Filip Nordlund till sina föräldrar den 18 maj 1900. Den 10 december samma år skiljde riksskarprättare Anders Gustaf Dahlman fången Nordlunds huvud från kroppen med ett enda hugg från den skarpslipade handbilen. Karin Borgkvist Ljung från Riksarkivet var hos oss och berättade historien om Johan Filip Nordlund och massmorden på ångbåten Prins Carl den 17 maj 1900. Johan Filip Nordlund var född 1875 i Sätters Landsförsamling. Han gick periodvis i skolan under fyra år. Som 12-åring rymd han hemifrån och arbetade bl a som kock på en båt, samt begick en del småstöld. Han var lång, muskulös, verbal och trevlig. 1890 döms han för första gången och det ska sedan bli både andra och tredje gången. Natten till den 17 maj 1900 går Nordlund ombord på passagerarångaren Prins Carl för resa till Stockholm. Under nat-

ten sköt och knivskar han 13 personer, av vilka 5 kom att dö. En förbipasserande båt anände oråd när Prins Carl plötsligt kastat ankar och larmet gick. Nordlund flydde i räddningsbåten. Han greps kort efteråt på Skogstorps järnvägsstation. Den 14 augusti 1900 dömdes Nordlund i Västerås rådhusrätt – ”att mista lifvet och för alltid vara förlustig medborgerligt förtroende.” Läs hela historien om Johan Filip Nordlund i Riksarkivets Årsbok 2015.

Text: Monica Andersson

Resa

Under mötet den 21 okt undrade någon vad ordet ”resa” egentligen betydde och var det kom ifrån. I Gösta Bergmans bok ”Ord med historia” skriver han så här:

Ordet resa, i betydelsen färd, kommer som ett lån från det lågtyska *reisen* (uppbrott, resa, krigståg, gång).

När i 1526 års Nya Testamente Jesus säger till Petrus: ”J thessa nattene för än hanen gaal, skal tw neka mich tree rezsor” (Matt 26:34), är det samma ord han använder fast betydelsen är en annan. Ordet gång – egentligen färd till fots – visar samma betydelseskifte.

Axel Oxenstierna skrev ännu i brev från ett och samma år (1617) omväxlande ”samma reesa” och ”samma gången”, då han menade vid samma tillfälle, samtidigt. Nu är det bara i juridisk stil som vi talar om första och andra resan stöld.

Text: Monica Andersson

Källa: Riksarkivets årsbok 2015

Smånotiser

Det första telefonsamtalet i Stockholm fördes mellan telegrafstationen vid Skeppsbron och Grand Hotel. (Augusti 1877).

Enligt poststyrelsens beslut den 14 juni 1855 fick Stockholm 23 brevlådor som tömdes två gånger om dagen, såväl vardag som sön- och helgdag.

Redan i augusti samma år utökades antalet brevlådor till 36 stycken. Det bestämdes också att 25 riksdaler skulle utkrävas i vite om överkan gjordes på brevlådorna.

Färgen på brevlådorna var svart ända till 1915, då den gula färgen infördes. Undantag var de lådor som tömdes strax före nattsnälltågens avgång. De var röda.

Gasbelysningsbolaget startade 1853 i Klara och de första gaslyktorna tändes i Nicolai, Klara och Jacobs församlingar. 1860 hade stadens övriga församlingar också gasbelysning.

År 1893 togs det nya Värtagasverket i bruk och 1915 fanns det över 10 000 gaslyktor i staden, trots att elektriciteten fanns. Men den var dyr; 80 öre per kilowattimme (cirka 33 kr idag). □

Smånotiser. Ur Stockholms historia av Staffan Högberg.

Välkommen till temadag släktforskning i Broängsgården lördagen den 21/11 kl. 10-15. Vi presenterar program, böcker, tidningar, projekt. För detaljer se hemsidan botvid.org